

Svlékněte je donaha!

Karel Janeček

Pokud se dřív „pouze“ rozkrádal státní majetek, dalo se aspoň říci, že se privatizuje. Dnes už musí stát tahat peníze z peněženek občanů v podobě zvyšování daní, aby mohl korupčníky platit.

Fotbalisty, kteří ztratí tah na bránu a začnou hrát malé domů, fanoušek vypíská. Přitom politici, kteří přestanou brát vážně voliče a začnou hrát malé domů, mají klid. Vědí, že současné zákony jsou na ně krátké. Jak taková malá domů v politice vypadá? Vezmou se anonymní akcie firmy, která se o veřejnou zakázku uchází, a dají se politikovi rozhodujícímu o dané zakázce. Když tato firma zvítězí, stát jí vyplatí cenu zakázky. A politik, který o zakázce rozhodoval, si jde, nyní jako akcionář, vybrat do firmy zisk plynoucí z „vítězné“ veřejné zakázky. Jak prosté.

Malá domů ve veřejných zakázkách je flagrantní krádeží peněz, které lidé svěřili státu. Je to trestný čin přijetí úplatku. U nás ho ovšem nelze prokázat, protože po vítězných firmách nikdo nežádá, aby představily svou majetkovou strukturu. Aby ukázaly, kdo za vítěznou firmou stojí a zda těmito osobami v pozadí nejsou náhodou ti, kteří o zakázce rozhodovali.

Kvůli dnešnímu legislativnímu šero tak není možné zjistit, zda firmu, která získala veřejnou zakázku, nevlastní třeba ministr, jenž jí zakázku přiklepl. Díky této netransparentnosti mohou politici v klidu vlastnit firmy získávající veřejné zakázky přesto, že se tím dopouštějí vážného trestného činu.

Korupce praktikovaná v dnešních obrovských objemech je kritickým devastačním faktorem české ekonomiky. Nejenže rozleptává důvěru zahraničních investorů, ale nutně dříve či později povede ke kolapsu české ekonomiky. Pokud se dřív „pouze“ rozkrádal státní majetek, ale dalo se aspoň říci, že

se privatizuje, dnes už musí stát tahat peníze z peněženek občanů v podobě zvyšování daní, aby mohl korupčníky platit. Aby je mohl odměňovat za to, že škodí občanům.

Dá se s tím něco dělat? Dá. Jde o to nahradit legislativní šero jasnými pravidly hry. Schválit zákon, který by jednoznačně řekl, že člověk podnikající za peníze občanů se před nimi musí „svléknout donaha“. Pokud firmy, kterým občan svěřuje peníze návratně, jako například banky, musí státu ukázat celou svou majetkovou strukturu, není nejmenší důvod, proč by firmy, kterým občan svěřuje peníze nenávratně, neměly prokázat to samé, tedy majetkovou strukturu až po konečné beneficiary – fyzické osoby. Jen tak bude možné zajistit, že ty firmy, které získaly zakázku pomocí trestné činnosti, bude možné z veřejných zakázek vyloučit a jejich majitele potrestat.

Zdá se vám taková transparentnost očividná a jasná? Současnou „protikorupční vládu“ však toto zřejmě a jednoduché pravidlo nenapadlo. A to přesto, že by zamezilo těm nejhorším korupčním praktikám ve veřejných zakázkách.

Iniciativa s názvem Konec korupci!, společný projekt Nadačního fondu proti korupci a občanského sdružení Veřejnost proti korupci, proto nyní, když se zákon o veřejných zakázkách projednává v parlamentu, s tímto jednoduchým protikorupčním pravidlem přichází. Pokud se ho podaří prosadit do novely tohoto zákona, občané hodně ušetří.

■ Autor je předsedou správní rady Nadačního fondu proti korupci